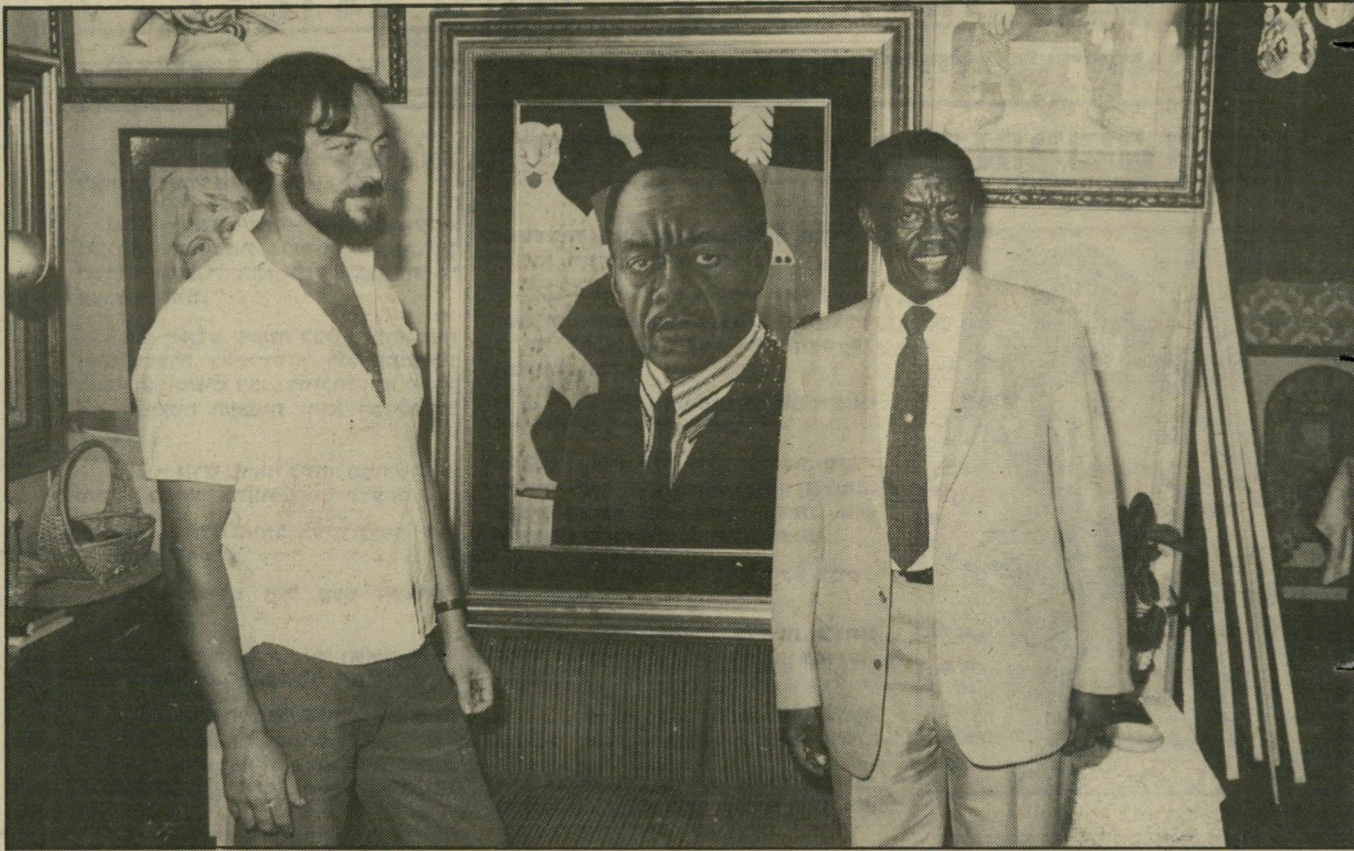

האם ציור זה שווה 200,000 דולר?

מה עלה בגורל הפוסטרים. הוא העביר אותי לשר הכלכלה והחוזק שלו, קקלומה, אך הוא לא ידע על ההסכם שלי עם קלמנוביץ. הכנתי להם הצעה מפורטת והגשתי אותה."
מאז חזר שטיימן לארץ, הוא ניסה ליצור קשר עם קלמנוביץ כדי לקבל את כספו, אך נדחה בלדרשונו. הצייר החל לחשוש שהוליווד אותו שולל. עתה הוא התחיל להבין שלא במיקרה ניסה קלמנוביץ כל הזמן ליצור חיץ בינו ובין הנשיא ואנשי פמלייתו.

הנשיא המאושר ליד דיוקנו והצייר שטיימן

בתחילת חודש ינואר בא הנשיא לכיכור בארץ, והשתכן במסתוריות רבה במלון השרון בהרצליה. שטיימן ניסה ליצור קשר ישיר עם הנשיא, שאיתו אף נוצרו קשרים אישיים בפגישות הקודמות, אך קלמנוביץ מנע אפשרות זו למגע.
צוות העולם הזה ניסה להיפגש עם הנשיא במלוננו, אך קלמנוביץ ביקש שוקדם תיערך פגישה איתו.
אמר קלמנוביץ: "אף אחד לא התחייב לעשות פוסטרים מהפורטרט

ב(ל)ופותאטסוואנה

של מנגופה. להיפך, הנשיא רוצה להחזיר את הפורטרט. אני לא מארגן תערוכות ולא התחייבתי לארגן ללב שטיימן. חוץ מזה, עד ביקורו של שטיימן בבופותאטסוואנה הוא לא פירט את בקשתו. עיסקה כזו תעלה יותר מחצי מיליון דולר, והם לא מוצאים לנכון להוציא את הכסף. שטיימן קיבל כסף על הציור — 1000 דולר."
הצייר, שנכח בפגישה, ענה מייד לקלמנוביץ, שהכסף שקיבל היה עבור המסיגרת והחזר מס'נסיעות בלבד. בשלב מסוים הועלתה הצעה שבורר ידון בפריטי הסיכסוך. שטיימן הציע כבוררים שמת של כמה אישי ציבור, אך נראה שקלמנוביץ יחזור בו בטענה ששטיימן הציק לו, לנשיא ולפמלייתו.
אם לא ימצא כורך, תגיע הפרשה בקרוב לבתי ההמשפט.

■ בן ציון ציטרין

טובים עם בתי דפוס. מנגופה הבטיח להזמין את שטיימן ואשתו כאורחיו בבופותאטסוואנה, והם נפרדו בלבביות.
מעורר מהצלחתו, פנה שטיימן למארגני תערוכת הפוסטרים בניריווק ארט אקספו ושילם מיקדמה כדי לקבל ביתן מרכזי, שבו יוכל להציג את הפוסטר של מנגופה. הוא מסר לצילום אומנותי את הדיוקן, לצורך הפרדת צבעים, ואף מסר למומחים עיבוד של הפרדת צבע ניסיונית, לצורכי הדפסת הפוסטר.
בסוף נובמבר נסעו שטיימן, אשתו ובנו לכיכור במדינת החסות הדרום-אפריקאית. לקחתי איתי את הציור, כדי להעניק אותו לנשיא. התקבלתי שם בכבוד מלכים. כ־12 ימיה ביקור היה לי נהג פרטי ושומר דאגה, וכל הוצאותינו היו על חשבון הנשיא.
"כשבאתי לנשיא, ביקשתי לרדת

מאז מונה לתפקידו, הוא נוסע הרבה מאוד כקו ישראל-דרום-אפריקה. שטיימן התחיל לעבוד על הציור, וטרח עליו כמשך שלושה חודשים רצופים. הוא הפסיק את כל עבודותיו, ובמיוחד הפסיק להדפיס פוסטרים שאותם התחייב לייצא, לפי המלצת משרד המיסור והתעשייה, שאף נתן לו הלוואה לצורך כך.
שטיימן כמעט השלים את הציור, אך רצה לפני כן את חוות דעתו של קלמנוביץ. אחרי שכמה פעמים הוא לא הצליח לפגוש בו, הוא בא מיוזמתו, כשהציור כידיו, לנציגות ברחוב הוברמן.
"כולם התלהבו ממנו ואמרו שהציור הוא שיגעון", סיפר שטיימן, גם שבאתי התלהב ממנו. הצייר ביקש מקלמנוביץ 900 דולר עבור מיסגור הציור. מבוקשו ניתן לו.
עתה היה אמור שטיימן להראות את הציור לנשיא עצמו.
ב־29 בספטמבר 1983, במוצאי שימחת-תורה, חיכו שטיימן ואשתו אירית לאורח רסה המעלה בביתם ברמת-אביב.
בני הזוג הכינו תיקרובת לאורחים. שטיימן הזמין לביתו כמה אנשי ציבור. רק אחד הופיע, רב כךמאיר, שהיה בשיאו של מסע הבחירות שלו לעיריית תל-אביב. האחרים סירבו לבוא, כשנודע להם שקלמנוביץ יהיה נוכח בפגישה, אמר שטיימן.

הביקור הנשיאותי בבית הצייר היה אמור להימשך רקות ספורות, אך כאשר בא מנגופה, מלווה בפמליה בת תשעה שרים, שקלמנוביץ וצוותו טלוויזיה שהנציח את הביקור בווידיאו, הוא נשאר שם שעתים וחצי.
במהלך הביקור נדירת הצייר התעניין מנגופה בעבודותיו של שטיימן, התלהב מהדיוקן שלו ואמר, ששיבעה ניסיונות קודמים לצייר אותו לא הצליחו כמו ניסיונו של שטיימן.
הצייר הצהיר שהוא יתן את הציור כמתנה לנשיא. כאשר שמע מקלמנוביץ שהנציגות תממש את חלקה בהסכם, שמח פי כמה. קלמנוביץ אף הציע שהדפסת הפוסטרים תעשה בדרום-אפריקה, שם יש לו קשרים

שלא כל עברו יזכר, מבכה על כך שכמשך שנתיים וחצי לא הצליח להשכיח את העובדה שבעבר היה יועץ סיעת פ"ש בכנסת. בתפקיד זה הוא שימש כמשך 28 יום בלבד, בשנת 1978. קלמנוביץ מסרב להרחיב את הריבוי על תקופת עבודתו עם שמואל פלאטרושוו, ומעניין, גם מעבירו מסרב כיום לדבר על תקופת עבודתם המשותפת.
ממש באותה התקופה נקשר שמו של קלמנוביץ בעניין שטיימן לא ברור עד היום. פלאטרושוו טען, שהוא תיווך בחילופי שבויים ומרגלים במזמביק שהיו חלק מעיסקה בינלאומית מסוכנת בין הגוש המזרחי והגוש המערבי.
אמר על כך קלמנוביץ, הרוצה לקשור את כל הכתרים לעצמו: "הייתי אז באפריקה במיסגרת עבודה שלא ניתנת לפירסום."

ביקור נשיאותי
אחרי שעזב את פלאטו ואת עיסקה-האמרגנות הוא התחיל, לדבריו, לעסוק ביבוא ויצוא — מריהוט ועד טרקטורים. הוא לא עסק ביבוא או יצוא נשק, כך הוא מבקש להדגיש. לטענתו, הוא גרם ליצירת קשרים מיסחריים בין הונגריה וישראל.
איך הוא הגיע עד בופותאטסוואנה? בתחילת דבריו הוא התבלבל וקשר — לטענתו בטעות — בין נסיעתו למוזמביק והיכרותו עם נציגי מדינת ההחסות הדרום-אפריקאית. אחר כך ביקש לתקן: "ב־1979 ביקר בארץ היועץ המישפטי של הנשיא לוקאס מנגופה, שאותו היכרתי. בשנת 1980 הם החליטו לפתוח כאן נציגות, והיועץ הבטיח לפתוח נציגות איתי". בתפקיד זה משמש קלמנוביץ כארבע שנים.
קלמנוביץ לבוש בהידור, דובר עברית כמעט רהוטה. תמיד היה לו חשבון פתוח של הוצאות ואירוח. עתה הוא נוסע במרצדס בצבע שחור ויש לו נהג. הוא נשוי לרופאה. כתובת מגוריו הפרטית נשמרת בסודיות.

הסדרות. זה עניין ממשלתי. זה קרוש. הוא הוריד מהקירות את כל הצילומים של הנשיא ונתן לי אותם, כדי שאוכל להתחיל לעבוד."
הפגישה נערכה באחד מימי חודש יוני 1983.
העיסקה לא יצאה אל הפועל. בתוך ימים ספורים מתכוון שטיימן להגיש תביעה אזרחית על-סך 200 אלף דולר נגד קלמנוביץ וממשלת בופותאטסוואנה, על נזקים כבדים שנגרמו לו בעיקבות הפרשה — נזקים אישיים, כספיים ומיקצועיים.
כאשר יתחיל בישראל, ומערכת-יחסים בתביעה, יאזכרו בה אישים מרכזיים בציבור הישראלי, ומערכת-יחסים מוודה ביותר — כך לפחות נראה בשלב זה — בין הנציגות הישראלית של מדינת-הבנות, ממשלת בופור תאטסוואנה והישראלים שביקרו שם. דמות-המפתח ברשה הוא קלמנוביץ (36). שכבר בעבר הוכר שמו מעל רפיה-העיתונות.
כאשר הוא מספר על עברו שרואל, אליה הגיע מברית-המועצות ב־1971, הוא עוטה אותו במיטותיות רבה. לדבריו, אחרי שהגיע לארץ הוא התגורר בקיבוץ גיבעת-השלושה, ועבר עד 1974 לציור של בני מהרשק בקלית עולים ממיזרח-אירופה. באותה שנה נפטר מהרשק, וקלמנוביץ פרש לעסקים אחרים.
הוא מכחיש שהיה פעיל במפלגת העבודה, וטוען שכל קשריו עם המפלגה, אם היו כאלה בכלל, נבעו מעבודתו עם מהרשק, שהיה, לדבריו, יועצה של גולדה מאיר לענייני יהודי מיזרח אירופה.
אך כנניין מפלגת העבודה וזכרים היטב שהוא הסתובב שם. מישור נוכר שהוא אפילו הציג עצמו כדובר המפלגה.
אחרי שעזב את קיבוץ גיבעת-השלושה, הוא שינה כיוון, הוא קנה את חלקו של האמרגן חיים סבן במישור האמרגנות טלית את סבן, ובעסקים אלה עבר מ־1974 ועד 1978. לדבריו, הוא התמחה ביבוא להקות באלט קלאסי לארץ.
קלמנוביץ איש-מיטורין המבקש

השר התוקף שרי-החוץ-הכלכלה האפריקאי, מאגוס קאקלונה, עומד לתקוף את צלמת העולם הזה, בלובי של מלון השרון. בעוד כתב העולם הזה מנסה לעצור אותו.